

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 9C/89/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114209894
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Rastislav Sikorjak
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2015:8114209894.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov samosudcom JUDr. Rastislavom Sikorjakom v právnej veci žalobcu: Dopravný podnik mesta Prešov, a.s., so sídlom Bardejovská č. 7, 080 06 Ľubotice, IČO: 31 718 922, právne zastúpeného JUDr. O. W., advokátom, so sídlom A. Č.. X, 080 01 Prešov proti žalovanej: S. M., nar. XX.XX.XXXX, t. č. na neznámom mieste, v konaní zastúpená opatrovníčkou X. Z., súdnou tajomníčkou Okresného súdu Prešov, o zaplatenie 66 €, takto

rozhodol:

- I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 66 € do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.
- II. Žalobu v časti o zaplatenie poštovného vo výške 3,90 € zamietá.
- III. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi v prospech jeho právneho zástupcu JUDr. O. W. náhradu trov konania pozostávajúcu z iných trov konania vo výške 16,50 €, a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

Žalobca sa návrhom zo dňa 03.04.2014 domáhal, aby súd zaviazal žalovanú na zaplatenie sumy 66 € a trov konania. Návrh odôvodnil tým, že žalovaná cestovala bez platného cestovného lístka dopravným prostriedkom mestskej hromadnej dopravy. Na základe tejto skutočnosti je žalovaná povinná zaplatiť sankciu vo výške 2 x 33 € za porušenie povinnosti preukázať sa platným cestovným lístkom.

Vzhľadom na to, že skutočný pobyt žalovanej nie je známy, ustanovil jej súd na zastupovanie v konaní opatrovníka.

Súd vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania v zmysle § 115a ods.2 O.s.p., podľa ktorého pojednávanie nie je potrebné nariaďovať v konaní o drobných sporoch, pričom podľa § 200ea sa drobným sporom rozumie spor, ktorého predmet konania nepresahuje sumu 1000 eur.

Súd rozhodol na základe listinných dôkazov nachádzajúcich sa v spise, a to zápisoch o vykonanej prepravnej kontrole, Prepravného poriadku MHD v Prešove a Tarify MHD v Prešove a na ich základe dospel k takémuto skutkovému a právnemu záveru:

Žalovaná cestovala dňa

- 12.06.2013 v čase o 09:58 hod. autobusovou linkou MHD č. 39, číslo voza 356, v úseku zastávok Trojica - Na Hlavnej,
- 12.07.2013 v čase o 15:06 hod. autobusovou linkou MHD č. 15, číslo voza 369, v úseku zastávok Na Hlavnej - Greššova,

bez platného cestovného lístka.

Podľa § 760 Občianskeho zákonníka zmluvou o preprave osôb vzniká cestujúcemu, ktorý za určené cestovné použije dopravný prostriedok právo, aby ho dopravca prepravil do miesta určenia riadne a včas.

Podľa § 12 ods.2 písm.b) zákona č. 56/2012 Z.z. o cestnej doprave (platí pre dopravu autobusom) - vodič, iný člen osádky autobusu a revízor sú oprávnení uložiť cestujúcemu, ktorý sa nepreukáže platným cestovným lístkom, povinnosť zaplatiť cestovné a sankčnú úhradu, alebo preukázať svoju totožnosť a poskytnúť údaje potrebné na vymáhanie cestovného a sankčnej úhrady podľa § 14 ods. 2.

Podľa § 14 ods.1 písm.d) zákona č. 56/2012 Z.z. o cestnej doprave - cestujúci je povinný zaplatiť cestovné a na výzvu vodiča, iného člena osádky autobusu alebo revízora preukázať sa platným cestovným lístkom.

Podľa § 14 ods.2 zákona č. 56/2012 Z.z. o cestnej doprave - ak sa pri kontrole cestovných lístkov v autobuse alebo bezprostredne po vystúpení z neho na zastávke cestujúci nepreukáže vodičovi, inému členovi osádky autobusu alebo revízorovi na jeho výzvu platným cestovným lístkom, je povinný na mieste zaplatiť cestovné a sankčnú úhradu podľa tarify; inak je povinný poskytnúť identifikačné údaje na vymáhanie cestovného a sankčnej úhrady v rozsahu meno a priezvisko, dátum narodenia, adresa trvalého pobytu, číslo občianskeho preukazu alebo iného dokladu totožnosti. Ak ide o maloletého, zisťujú sa identifikačné údaje aj o jeho zákonom zástupcovi.

Podľa § 16 ods.4 zákona č. 56/2012 Z.z. o cestnej doprave - cestujúci je povinný

- a) mať platný cestovný lístok pri nastupovaní do autobusu, ak ho vydala výdajňa cestovných lístkov mimo autobusu alebo ak ide o cestovný lístok vo forme aktivovaného elektronického média,
- b) kúpiť si cestovný lístok bezprostredne po nastúpení do autobusu, ak cestovný lístok vydáva vodič alebo iný člen osádky autobusu,
- c) označiť si cestovný lístok v označovacom zariadení autobusu bezprostredne po nastúpení do autobusu, ak ide o cestovný lístok, ktorého platnosť sa začína až jeho označením.

Podľa § 17 ods.1 písm.e) zákona č. 56/2012 Z.z. o cestnej doprave - tarifa upravuje sadzbu sankčnej úhrady podľa odseku 2.

Podľa § 17 ods.2 zákona č. 56/2012 Z.z. o cestnej doprave - sankčnú úhradu pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom určí dopravca najviac do stonásobku základného cestovného bez príplatkov.

Podľa Prepravného poriadku MHD v Prešove

Čl. 2 ods.1 - Potvrdením o uzavretí zmluvy o preprave a dokladom o zaplatení cestovného je platný cestovný lístok.

Čl. 7 ods.1 - Cestujúci je povinný na vyzvanie oprávneného zamestnanca dopravcu, kedykoľvek počas prepravy alebo v okamihu vystúpenia z vozidla MHD preukázať sa platným cestovným lístkom a nárokom na zľavu cestovného alebo nárokom na bezplatnú prepravu. Dopravca môže miestnou úpravou rozšíriť povinnosť cestujúcich predložiť cestovné lístky aj na priestor zastávky.

Čl. 7 ods.2 - Cestujúci, ktorý sa na vyzvanie podľa odseku 1 tohto článku nepreukáže platným cestovným lístkom alebo nepreukáže nárok na zľavu cestovného alebo nárok na bezplatnú prepravu, je povinný zaplatiť dopravcovi cestovné a sankčnú úhradu za cestovanie bez platného cestovného lístka vo výške do sto násobku základného cestovného bez príplatkov a zliav. Podmienky a výška sankčnej úhrady za cestovanie bez platného cestovného lístka sú určené v tarife.

Podľa Tarify MHD v Prešove

Čl. 1 ods.5 - Základné cestovné je 0,40 €.

Čl. 1 ods.6 - Úhrada za nepreukázanie sa platným cestovným lístkom je do výšky stonásobku základného cestovného bez príplatkov a zliav.

Čl.6 bod 3 - úhrada za cestovanie bez platného cestovného lístka je pri platbe v hotovosti pri kontrole alebo do 5 kalendárnych dní v pokladnici dopravcu - 26 € a pri platbe na faktúru - 33 €.

V konaní bolo preukázané, že odporca opakovane použil prepravnú službu Dopravného podniku a.s. Prešov bez zaplatenia cestovného. V zmysle vyššie uvedených zákonných ustanovení ako aj ustanovení Prepravného poriadku a Tarify MHD v Prešove mu tak vznikla povinnosť zaplatiť sankciu za porušenie tarifných a prepravných podmienok vo výške 33 € za každý prípad porušenia.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods.1 O.s.p. a úspešnému navrhovateľovi priznal trovy konania vo výške zaplateného súdneho poplatku za návrh v sume 16,50 €.

Pokiaľ ide o uplatňované trovy právneho zastúpenia, senát 9C vo veciach dopravných podnikov (a iných formulárových žalôb) tieto nepriznáva. Robí tak aj napriek tomu, že KS v Prešove v iných veciach náhradu trov právneho zastúpenia žalobcovi priznal.

Procesný súd vychádza z judikatúry NS SR a ÚS ČR, ktorá síce záväzná priamo nie je, na senát 9C však pôsobí presvedčivosťou svojho výkladu.

NS SR vo veci sp. zn. 4 M Cdo 21/2009 uviedol, že „Súd rozhodujúci o priznaní náhrady trov konania podľa § 142 ods. 1 O.s.p. je povinný vždy skúmať účelnosť vynaložených trov konania uplatnených úspešným účastníkom konania v spore. Účelnosť je vlastnosť procesu spočívajúca v sledovaní cieľa. Účelnosť spravidla nachádza svoju opodstatnenosť vtedy, ak vychádza zo zákonných dôvodov a neprekračuje ich medze. Je preto potrebné rozlišovať medzi právom účastníka konania (fyzickej, právnickej osoby, štátneho orgánu) na právnu pomoc a nárokom na náhradu trov konania za poskytnutú právnu pomoc. Trovy konania potrebné na účelné vynaloženie alebo na ochranu práv sa však nemôžu posudzovať ako celok, aj keď účastník má právo na náhradu trov konania, pretože každý úkon alebo každé plnenie trov treba posudzovať samostatne.“

Procesný súd v danej veci dospel k záveru, že jediným účelným nákladom, ktorý žalobcovi (ktorý mal v konaní plný úspech) v konaní vznikol, bolo zaplatenie súdneho poplatku. Náhradu nákladov konania spojených so zastupovaním advokátom procesný súd žalobcovi nepriznal, pretože sa nejednalo o náklady účelne vynaložené. Procesný súd nijako nespochybňuje právo žalobcu na zastúpenie advokátom (§ 25 O.s.p.) a v priebehu konania ho rešpektoval. Právo účastníka na zastúpenie advokátom na strane jednej a právo na náhradu nákladov konania s tým spojených na strane druhej sú práva, ktoré síce spolu úzko súvisia, avšak nie sú nerozlučne spojené. Merítkom účelnosti uvedeným v § 142 ods.1 O.s.p. je preto nevyhnutné pomerovať všetky náklady, ktoré účastníkovi v priebehu konania vznikli, teda aj náklady vynaložené účastníkom v súvislosti s jeho zastúpením advokátom. Na posudzovanie účelnosti nákladov právneho zastúpenia nemožno rezignovať len preto, že účastník pri zastúpení advokátom realizuje svoje právo na právnu pomoc.

Procesný súd náklady zastúpenia žalobcu advokátom považuje za neúčelné po zistení, že sa jednalo o vec typovo veľmi jednoduchú po skutkovej i právnej stránke, pričom k uplatňovaniu týchto nárokov žalobcom dochádza vzorovou žalobou, v ktorej sa menia iba identifikačné údaje žalovanej strany, dátum jazdy bez platného cestovného lístka, číslo dokladu o prepravnej kontrole a výška dlhu. Vyplňovanie týchto žalôb je rutinnou činnosťou, nevyžadujúcou odborné znalosti. Ide o typovo jednu z najjednoduchších vecí.

Aktuálne dospel NS SR pri posudzovaní otázky náhrady trov konania v hromadných veciach v rozhodnutí sp. zn. 6 M Cdo 5/2013, k nasledujúcemu záveru: „ Trovy konania vzniknuté zastupovaním advokátom v tzv. hromadných veciach, kde sa obsah jednotlivých podaní mení len o aktualizáciu tej-ktorej veci a jej individualizáciu na súdoch v Slovenskej republike nemožno považovať za trovy nevyhnutne vynaložené na riadne bránenie práva na súde. V takomto prípade zastupovanie advokátom nezodpovedá účelu, ktorý sleduje procesné právo inštitútom zastupovania advokátom v súdnom konaní. Treba súhlasiť s názorom, že právo na právnu pomoc a náhrada trov konania sú dve rozdielne veci, ktoré síce spolu súvisia, avšak nie sú neoddeliteľné. Právo na náhradu trov konania (včítane tých, ktoré vznikli v súvislosti so zastupovaním advokátom) totiž závisí od iných predpokladov než možnosť nechať sa zastupovať advokátom. Správnosť tohto názoru možno dokumentovať aj tými súdnymi konaniami, v ktorých sa účastníkom náhrada trov konania nepriznáva (napr. rozvod manželstva, kde žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania a ďalšími) a účastníci konania pritom majú právo nechať sa v súdnom konaní zastupovať. Ak teda súd neprizná náhradu trov konania úspešnému účastníkovi, keď dospeje k záveru, že trovy nevynaložil účelne, nejde o porušenie práva na právnu pomoc. Vedľajší účastník sa

preto mohol dať zastupovať v súdnom konaní advokátom, avšak trovy ktoré vynaložil v tejto súvislosti nemožno považovať za trovy účelné. Pokiaľ teda súdy nižších stupňov dospeli k takémuto záveru a vedľajšiemu účastníkovi nepriznali náhradu trov konania, ich rozhodnutia (v tomto smere) sú správne.“

Uvedený právny záver platí podľa procesného súdu aj vo vzťahu k účastníkovi konania.

V rámci argumentácie týkajúcej sa náhrady trov konania súd poukazuje aj na nález Ústavného súdu ČR z 25. júla 2012, sp. zn. I.ÚS 988/2012, podľa ktorého typový spôsob uplatnenia pohľadávky je dôkazom toho, že účelom právneho zastúpenia nie je poskytovanie právnej pomoci, ale parazitovanie na drobných pohľadávkach voči občanom, ktoré sú umelo navyšované do nezmyselnej výšky za účelom zabezpečenia ľahkého zárobku. Takéto správanie je zneužitím práva na zastúpenie advokátom, resp. dokonca procesnou šikanou, a preto takéto trovy konania nemožno priznať, hoci bol účastník vo veci samej úspešný.

Ústavný súd ČR vo veci sp. zn. III. ÚS 2985/14 uviedol: „Právo žalujúci strany domáhat se svého nároku u soudu a využít k tomu služeb advokáta nezstavují obecný soud povinnosti brát na zřetel všechny relevantní okolnosti pro posouzení výše účelně vynaložených nákladů žalobce při vymáhání bagatelní pohľadávky.

Relevantní okolnosti je třeba vyhodnotit ústavně konformním způsobem, tedy racionálně a srozumitelně, s respektem k výkladu provedeným Ústavním soudem ohledně posuzování výše nákladů v tzv. formulářových žalobách, kdy je vedle obecně použitelných obrátů prováděna jen konkretizace osobních údajů žalované strany, čísla linky prostředku hromadné dopravy, data jízdy, variabilního symbolu tzv. hlášenky revizora a kopie této listiny.

Pokud by obecný soud nepřihlédl ke specifickým okolnostem případu, které mohly mít vliv na výši účelně vynaložených nákladů žalobce při vymáhání bagatelní pohľadávky, porušil by svým postupem právo na spravedlivý proces zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny, a to tím spíše pokud takové okolnosti neúspěšná strana namítala (srov. nález Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2012 sp. zn. II. ÚS 3011/11). Relevantní okolnosti však nelze toliko slovně zohlednit, nýbrž je třeba je rovněž vyhodnotit ústavně konformním způsobem, tedy racionálně a srozumitelně.

Právě této povinnosti krajský soud v napadeném rozhodnutí nedostál. Jeho závěru, že žalující stranou podaný návrh nelze hodnotit jako tzv. formulářovou žalobu, neboť obsahuje konkrétní žalobní tvrzení, nemůže Ústavní soud přisvědčit ani při maximální zdrženlivosti stran prosazování svého vlastního hodnocení dílčích skutečností posuzovaného řízení. Jak vyplývá ze spisového materiálu, lze z obsahu původního návrhu považovat, vedle osobních údajů stěžovatelky, za konkrétní žalobní tvrzení pouze uvedení linky hromadné dopravy, kterou stěžovatelka měla cestovat bez platného dokladu, datum, kdy se tak mělo stát, variabilní symbol tzv. hlášenky revizora a kopii této listiny. Všechny ostatní údaje a tvrzení lze považovat za obecně uplatnitelná ve všech obdobných sporech, kterých žalující strana musí jako provozovatel hromadné dopravy v krajském městě vést dlouhou řadu. Tak je v judikatuře Ústavního soudu chápána formulářová žaloba (srov. např. bod 28 nálezu Ústavního soudu ze dne 29. 3. 2012 sp. zn. I. ÚS 3923/11). Uvedený skutkový závěr krajského soudu lze proto považovat za tzv. extrémně rozporný s provedenými důkazy, neboť jej při žádné rozumné interpretaci nelze považovat za správný. Toto hodnocení je přitom v zásadě jediným konkrétním tvrzením, o něž krajský soud opírá svůj závěr o účelnosti nákladů vynaložených žalující stranou za právní zastoupení. Zbytek odůvodnění představuje toliko argumentace obecnými právními principy, dle nichž "žalující má právo domáhat se svého nároku u soudu a využít k tomu služeb advokáta". Taková tvrzení nelze nijak zpochybnit, nejsou však bez dalšího dle Ústavního soudu jakkoliv relevantní pro posouzení účelnosti účastníkem vynaložených nákladů řízení. Kritérium účelnosti je přitom pro přiznání náhrady nákladů řízení zcela klíčové, přičemž Ústavní soud ve výše zmíněné ustálené judikatuře opakuje názor, že soudní vymáhání bagatelních pohľadávek není možné brát jako v podstatě bezpracný způsob generování nepřiměřeného zisku, ať už společnostmi zabývajícími se skupováním pohľadávek, či právních zástupců napojených na společnosti, které se vymáháním bagatelních pohľadávek zabývají v podstatě denně.“

Ústavný súd ČR ďalej vo svojom rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 3372/11 uviedol, že: „Právní řád a jeho interpretace Ústavním soudem soudům zachovává prostor, aby ve svých rozhodnutích zohlednily nejen okolnosti průběhu řízení, ale i případné chování účastníků a jejich poměry konstituované ještě před jeho zahájením (viz ustanovení § 143, § 147 odst. 1, § 150 a § 151 odst. 2 o. s. ř.). Soudy při rozhodování o náhradě nákladů řízení jsou povinny posoudit účelnost právního zastoupení žalobce, zvláště ve specifických případech, kdy jde

- za prvé o řízení, v němž proti rozsudku nalézacího soudu není odvolání přípustné (řízení o tzv. bagatelní věci),

- za druhé jednotlivé žaloby se v zásadě liší jen údaji o žalovaných a žalované částce (jde o tzv. formulářovou žalobu),
- za třetí jde o pohledávky ze smluv, kde jednou ze stran byl spotřebitel,
- za čtvrté jde o smlouvu, nebo podmínky jiného právního důvodu k plnění, při nichž je spotřebitel fakticky vyloučen z možnosti sjednat si je s jiným obsahem (typicky půjde zejména o smlouvy o přepravě, dodávce tepla nebo energií, spotřebitelském úvěru, běžném účtu, o poskytování služeb informační společnosti, o poskytování služeb elektronických komunikací, o pojistné smlouvy, o regulační poplatky podle zák. č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů).“

V neposlednom rade poukazuje súd na rozhodnutie KS v Prešove sp. zn. 6Co/225/2014, ktorým bol potvrdený rozsudok OS Prešov sp. zn. 9C/8/2014, v ktorom v konaní o zaplatenie úveru, nepriznal súd úspešnému žalobcovi náhradu trov právneho zastúpenia z dôvodov vyššie uvedených, a to preto, že išlo o formulárovú žalobu (aj keď predmet konania bol nepochybne zložitejší ako je tomu pri dopravných podnikoch).

Vzhľadom na vyššie uvedené zotrúva senát 9C na názore, že náhrada trov právneho zastúpenia žalobcovi nepatrí, nakoľko nemá k dispozícii argumenty, ktoré by predčili argumenty uvedené vyššie.

Procesný súd ďalej uvádza, že k rovnakému záveru k akému dospel aplikáciou § 142 ods.1 O.s.p., možno dospieť aj aplikáciou § 150 ods.2 O.s.p., podľa ktorého ak sú trovy konania v drobných sporoch neprimerané voči pohľadávke, môže ich súd nepriznať alebo znížiť. Predmetné ustanovenie je ustanovením s tzv. relatívne neurčitou hypotézou, ktorá ponecháva na súde zvaženie, či trovy konania sú voči uplatnenej pohľadávke neprimerané a čo vôbec pod neprimeranosťou treba rozumieť. Neprimeranosťou podľa súdu nemožno rozumieť iba zjavný nepomer medzi výškou uplatnenej drobnej pohľadávky a výškou trov konania ale vôbec aj vznik trov konania, ktorých vznik vo vzťahu k jednoduchosti sporu je ako taký neprimeraný. Tak súd za neprimerané trovy konania vo veciach nárokov dopravných podnikov na zaplatenie cestovného a sankcie považuje akékoľvek trovy právneho zastúpenia v spore, v ktorom žalovaný nárok žalobcu relevantne nepopiera (napr. okolnosťami prepravnej kontroly a pod.) a teda žalobcom tvrdený skutkový stav je zjavne nesporný.

Súd ešte dodáva, že mu je z úradnej činnosti známe, že žalobca disponuje zamestnancami s právnickým vzdelaním a týmito disponuje aj jeho zriaďovateľ Mesto Prešov a aj s prihliadnutím na predmet konania možno uzavrieť, že zastúpenie advokátom v prejednávanej veci nebolo z hľadiska trov konania účelné. Pokiaľ ide o náhradu poštovného, túto súd nepriznal z dôvodu, že náklady predsúdnej korešpondencie aj keď v budúcnosti úspešného žalobcu do náhrady trov konania ani nákladov potrebných na uplatnenie pohľadávky nespádajú, pričom v konkrétnom prípade pre pohľadávku samotná faktúra potrebná nie je, nakoľko výška sankcie je daná tarifou a o lehote na plnenie bol žalovaný poučený v Zápise o vykonaní prepravnej kontroly.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia písomne v 2 vyhotoveniach na Okresný súd Prešov, pričom odvolanie musí mať náležitosti uvedené v ust. § 205 ods. 1 a 2 O. s. p..

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak odporca dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, navrhovateľ môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.